

**Klimaatverbond
Nederland**

Klimaatverbond Nederland
Zijpendaalseweg 6
6814 CK ARNHEM
Telefoon 088-0238900
www.klimaatverbond.nl

Maart 2025

Lokale Zelflevering

Introductie

Nederland is in transitie; we bewegen naar een decentraal energiesysteem. Dit biedt tal van voordelen voor burgers en bedrijven, maar ook voor lokale overheden. Lokale overheden kunnen zelf energie inkopen en beheren, waardoor ze minder afhankelijk zijn van de groothandelsmarkt. Dit zelfleveringsmodel is sinds 2018 succesvol operationeel bij een aantal vooruitstrevende gemeenten.

Om de opschaling van dit model te ondersteunen, wordt een publieke energiedienstverlener opgericht die lokale overheden helpt bij de implementatie en samenwerking bevordert. We nodigen u uit om de kansen voor uw gemeente te verkennen en deelgenoot te worden van deze ontwikkeling.

Ons energiesysteem is in transitie

Nederland is in transitie; een verbouwing van het energiesysteem. Het oude systeem is centraal ingericht. We bewegen naar een decentraal systeem: een energiesysteem met zoveel mogelijk lokale opwekking en afname.

Decentrale systemen bieden kansen voor burgers en bedrijven, zoals de mogelijkheid van (financiële) participatie om te profiteren van baten (zoals een lagere energierekening en meer zeggenschap) en sociale voordelen. Om grip te krijgen op je eigen energievoorziening.

Vanuit het Rijk zijn er diverse programma's opgestart om richting te geven. In het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) wordt de rol van decentrale overheden hierin aangestipt.

'Provincies en gemeenten hebben een cruciale rol om op lokaal en regionaal niveau de transitie nader vorm te geven in samenwerking met de netbeheerders en de Rijksoverheid. Dat betekent dat energieproductie, –opslag en –conversie samen met het Rijk en netbeheerders in samenhang ontworpen, gepland en uitgevoerd moeten worden.'

**Klimaatverbond
Nederland**

Sinds 1992 dé vereniging van en voor klimaatactieve overheden

Als gemeente heeft u een visie op een lokale en duurzame energievoorziening en we vragen hierbij veel van burgers en bedrijven. Zelf wilt u het goede voorbeeld geven, maar zit u vast in het keurslijf van de aanbestedingen. Levering van elektriciteit wordt aanbesteed, de prijs is afhankelijk van groothandelsmarkten en kan voor periodes vastgeklikt worden, GvO's (garanties van oorsprong) worden separaat ingekocht om te kunnen vergroenen en pogingen om directe afname van duurzame bronnen en additionaliteit af te dwingen in de aanbesteding lopen vast. Deze methode leidt niet tot versnelling van de energietransitie en als gemeente bent u afhankelijk van de grillen van de markt en de invloed van geopolitieke ontwikkelingen op deze markt.

Decentraal energiesysteem biedt óók kansen voor lokale overheden

Het kan anders. De nieuwe, decentrale systemen bieden naast kansen voor burgers en bedrijven ook kansen voor lokale overheden.

Door decentrale opwek slim te koppelen met decentraal gebruik kan het centrale energiesysteem ontlast worden. Energie wordt lokaal gebruikt en overschotten worden in de toekomst opgeslagen voor later gebruik. Bij overschot of tekort wordt het landelijke net ingezet. Lokale duurzame energie verlaagt de stroomprijs en investeringen vloeien terug in de lokale economie. Dit resulteert in een kostenefficiënter energiesysteem, maar vraagt ook om lokale verantwoordelijkheid om energiestromen te managen en vraag en aanbod te optimaliseren.

Energiegemeenschap

Het kabinet zet daarom – naast de ontwikkeling van het centrale energiesysteem – ook in op slimme decentrale energiesystemen, bijvoorbeeld in de vorm van energiehub's, en op het faciliteren en stimuleren van lokale initiatieven zoals energiegemeenschappen. Ook een gemeente of een regio kan een energiegemeenschap zijn.

Zelflevering: als gemeente zelf de regie

In plaats van uw energievoorziening door een traditionele energieleverancier te laten verzorgen kan een gemeente in eigen beheer een dienstverlener inrichten. Deze dienstverlener kan die rol van uw energieleverancier overnemen en geeft de gemeente de mogelijkheid zelf rechtstreeks in te kopen op de groothandelsmarkten. Dit is de eerste stap om uw energievoorziening tegen kostprijs+ prijzen te borgen.

Daarna kunnen gemeenten op eigen tempo en naar eigen inzicht eigen lokale bronnen verwerven of ontwikkelen. De opwek uit deze bronnen kan rechtstreeks aan de eigen aansluitingen worden geleverd, wat blootstelling aan de groothandelsmarkt vermindert en tevens een positief effect heeft op netcongestie. We noemen dit energielevering volgens het **zelfleveringsmodel**.

Lokale overschotten kunnen gedeeld worden met andere gemeenten of regio's of verkocht worden op de groothandelsmarkten. Het is op termijn wellicht ook mogelijk om het teveel aan eigen stroom beschikbaar te stellen aan de eigen inwoners, bijvoorbeeld in samenwerking met lokale energiecoöperaties.

Bestaande initiatieven zelflevering

Acht Achterhoekse gemeenten zijn de eerste in Nederland die het Zelfleveringsmodel gezamenlijk ingevoerd hebben. Sinds 1 januari 2018 is hun eigen Gemeentelijke Energie organisatie (AGE) operationeel en kopen de Achterhoekse gemeenten succesvol, zelfstandig hun stroom in zonder tussenkomst van commerciële partijen. In de afgelopen jaren is (een variant op) dit model ook van start gegaan in Friesland (OVEF) en in Wageningen, Ede, Barneveld en Scherpenzeel (EnergieWEB).

Opschaling wenselijk, maar kan alleen samen

De eerste gemeenten die met dit model aan de slag zijn gegaan hebben behoefte om de dienstverlening op te schalen. Om gebruik te kunnen maken van schaalvoordelen, maar ook om risico's beter te spreiden. Bovendien zien we dat meer gemeenten inmiddels interesse tonen in dit model, maar vastlopen in de eerste stappen naar concrete uitvoering.

Om dit te doorbreken neemt Klimaatverbond Nederland op verzoek van de eerste initiatiefnemers van het zelfleveringsmodel het initiatief om vooruitstrevende lokale overheden samen te brengen.

Door samen op te trekken, kunnen samen stappen gezet worden en kan gebruik gemaakt worden van de kennis en ervaring die er al is. Zo kunnen meer gemeenten starten met hun eigen zelfleveringsmodel en kan samengewerkt worden in het opzetten van een publieke energiedienstverlener. Zo kunnen lokale energiegemeenschappen met elkaar verbonden worden, processen efficiënter uitgevoerd, innovatieve producten en diensten als zelflevering sneller geïmplementeerd en opgeschaald en door dit in gezamenlijkheid te doen levert het schaalvoordeel op.

Oprichting publieke energiedienstverlener

Voor overheden is het van belang dat conform de aanbestedingsregels wordt gehandeld. Het is inefficiënt en omslachtig om voor iedere gemeente die met het zelfleveringsmodel aan de slag wil een aparte aanbesteding te organiseren. Daarom wordt een entiteit opgericht, die in

volledige publieke handen is en dienstverlening verzorgt voor lokale overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen. De entiteit fungeert als publieke energiedienstverlener.

Voor de inrichting van de dienstverlening wordt een aanbesteding georganiseerd. Lokale overheden die zich

aansluiten bij de op te richten publieke energiedienstverlener kunnen dan zonder extra eigen aanbesteding gebruik maken van de dienstverlening.

Wil je op de hoogte blijven van alle ontwikkeling rondom lokale zelflevering en de publieke energiedienstverlener? [Laat je interesse weten via onze website.](#)

Heeft u vragen dan kunt u terecht bij:

Arjan van der Plas - Projectleider

[06-3730 3792](tel:06-37303792)

arjan.vanderplas@klimaatverbond.nl

